

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 29 oktober 2019

Portefeuillehouder(s) : Wethouder De Weger

Portefeuille(s) : Ouderenbeleid

Contactpersoon : E. de Wit, A. de Leeuw

Tel.nr. : 8400

E-mailadres : wit.e@woerden.nl

Onderwerp:

Ouderen langer thuis in Woerden

Kennisnemen van:

Ontwikkelingen in het beleidsterrein 'Ouderen langer thuis'

Inleiding:

Woerden vergrijsst, net zoals andere gemeenten in Nederland: er komen meer oudere inwoners (65+) als gevolg van demografische ontwikkelingen en de oudere inwoners worden ouder / de gemiddelde leeftijd stijgt. Daarbij wonen ouderen tegenwoordig langer thuis; verzorgingshuizen verdwijnen. Mede door de vergrijzing neemt ook het aantal inwoners met een vorm van dementie toe.

De hele keten van zorg en ondersteuning voor ouderen is een gedeelde verantwoordelijkheid. Voor zover het gaat om persoonlijke / medische verzorging valt de hulp in de thuissituatie onder de zorgverzekeringswet. Ouderen die thuis wonen met een VPT (Volledig Pakket thuis) vallen onder de Wet langdurige zorg. Een VPT bestaat o.a. uit wijkverpleging, dagbesteding, behandeling en hulp bij het huishouden. De verantwoordelijkheid van de gemeente is gelegen in aanbod van individueel maatwerk (WMO), ondersteuning van mantelzorgers, aanbod van de welzijnsorganisatie en versterken van het (preventieve) voorveld. Sinds de nadruk van de overheid ligt op het langer zelfstandig thuis wonen is de taak van de gemeente toegenomen. Eén van de ambities in de Maatschappelijke Agenda van de gemeente Woerden is dat ouderen in hun eigen vertrouwde omgeving zelfstandig oud kunnen worden met een goede kwaliteit van leven. Om dit te bewerkstelligen zet de gemeente zich dit en volgend jaar in op drie projecten.

1. Samenwerking strategische partners m.b.t. integraal ouderenbeleid

Voor een integraal ouderenbeleid is samenwerking met strategische partners in het sociaal domein en medisch domein van groot belang. De gemeente Woerden heeft adviesbureau Raedelijm - dat werkt op basis van cofinanciering door zorgverzekeraars¹ – gevraagd om advies en begeleiding rondom de opgave ouderen langer thuis. Het doel is het realiseren van meer verbinding tussen de strategische partners gericht op een gezamenlijke aanpak van deze opgave. In dat kader heeft Raedelijm - in opdracht van de gemeente - voor de zomer een gespreksronde gedaan bij een aantal strategische partners in en rond de ouderenzorg. De uitkomsten van deze gespreksronde worden verderop in deze RIB toegelicht.

2. Regiovisie samen met oa St. Antonius Ziekenhuis

Kort nadat Raedelijm een verkennende gespreksronde afrondde is op initiatief van St Antonius Ziekenhuis

¹ Via NZa-beleidsregel voor regionale ondersteuning eerstelijnszorg

een traject gestart om samen met aanbieders van zorg en ondersteuning en met de gemeenten Woerden en De Ronde Venen een visie op te stellen op de toekomst van de zorg in Woerden e.o.

3. Dementievriendelijk Woerden

De gemeenteraad heeft op 1 november 2018 een motie 'dementievriendelijke gemeente' aangenomen (zie bijlage 1). Het is belangrijk dat mensen met dementie zo lang mogelijk en op een respectvolle manier aan de samenleving kunnen blijven deelnemen. Ook zij zullen langer thuis wonen. In Harmelen heeft het Dorpsplatform samen met het voorveld en 1^e lijnszorg initiatief genomen om samen te werken aan integrale zorg & ondersteuning voor inwoners met dementie en hun mantelzorgers. Dit initiatief sluit mooi aan bij de aangenomen motie en daarom zijn we vanuit de gemeente actief aangesloten.

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u nader over de ontwikkelingen van deze drie projecten.

Kernboodschap:

1. Samenwerking strategische partners m.b.t. integraal ouderenbeleid

In opdracht van de gemeente heeft Raedelijk voor de zomer een gespreksronde gedaan bij een aantal strategische partners in en rond de ouderenzorg. Het doel was om een globaal beeld te krijgen van de ambities van de strategische partners rondom de opgave 'langer thuis in Woerden' met de gedachte om de gezamenlijke ambities eventueel vast te leggen in een samenwerkingsconvenant.

Raedelijk heeft gesproken met bestuurders en managers van (thuis)zorginstellingen, huisartsen, ziekenhuis, de woningbouwcorporatie, participatieraad, de welzijnsorganisatie en de zorgverzekeraars/zorgkantoor. Om te komen tot een gedeeld beeld van de populatie en de (toekomstige) zorgvraag, heeft Raedelijk ook enige feiten en cijfers verzameld over de ouderenpopulatie binnen de gemeente Woerden, bijvoorbeeld t.a.v. de lange termijn ontwikkeling van het aantal ouderen met dementie. Hieronder de uitkomsten (op hoofdlijnen) van de gespreksronde door Raedelijk:

- Samenwerking rondom de opgave ouderen langer thuis is nodig, maar moet wel concreet worden in de vorm van duidelijke projecten en/of werkafspraken.
- De samenwerking tussen zorginstellingen, ziekenhuis en huisartsen wordt in het algemeen als positief ervaren, ook in de vorm van lopende projecten en pilots rondom geneeskundige (na)zorg voor kwetsbare ouderen, ook in de thuissituatie.
- Alle partijen zien het thema "dementie" als een goede inhoudelijke kapstok om verbinding te zoeken en aan de slag te gaan. De beperkte capaciteit voor kort verblijf/respijtzorg voor mensen met dementie wordt als een concreet knelpunt ervaren.
- Het thema wonen & zorg en het tekort aan seniorenwoningen is voor diverse partners urgent: Kijk vooral naar innovatieve (geclusterde) woonvormen en het toekomstbestendig maken van de bestaande woningvoorraad. Domotica moet daarin ook meer aandacht krijgen. NB. hieraan wordt al aandacht besteed in de woonvisie van de gemeente Woerden.
- De vraag van verschillende zorgaanbieders rondom vastgoed zouden zij meer moeten bundelen en in samenhang toekomstbestendige huisvestings-oplossingen realiseren.
- De aandacht moet niet teveel uitgaan naar alleen de *geneeskundige* ouderenzorg, maar juist ook aandacht voor het *welzijn en sociaal netwerk* van ouderen, in een sterk welzijnsveld.
- De gemeente wil niet dat de samenwerking met strategische partners zich concentreert op één doelgroep (in dit geval 'ouderen'), maar pleit voor een brede samenwerkingsagenda voor alle inwoners van gemeente Woerden.
- Zowel zorgaanbieders als zorgverzekeraars benadrukken zoveel mogelijk een regionale aanpak en inkoop, in samenwerking met de omliggende gemeenten in Utrecht West.
- Op verschillende niveaus vindt al veel bestuurlijk overleg plaats; er is weinig tot geen animo voor het tekenen van een nieuw samenwerkingsconvenant. Partijen geven er de voorkeur aan om concreet aan de slag te gaan. Voorbeeld hiervan is het initiatief van partners in Harmelen. De resultaten van de trajecten dementievriendelijke samenleving en vanuit behoeften van inwoners samenwerken aan zorg en ondersteuning bij dementie, worden gebruikt voor een aanpak in de gehele gemeente Woerden. Hier is sprake van samenhang met het regionale actieplan dementie 2019-2020 van het Netwerk Dementie West Utrecht. Bij dit netwerk is ook de gemeente Woerden actief aangesloten

2. Regiovisie samen met o.a St. Antonius Ziekenhuis

Op initiatief en door het St. Antonius Ziekenhuis is er een onafhankelijk consultancy bureau, Vintura, ingeschakeld om een gezamenlijke visie te ontwikkelen op de toekomst van de zorg. Vintura onderzoekt

hoe wij de zorg kunnen laten aansluiten op zorgbehoeften in de regio. Tevens sluit dit aan bij de landelijke beweging om de juiste zorg op de juiste plek te krijgen. De ambitie is om begin volgend jaar de eerste ideeën te hebben en te toetsen bij diverse stakeholders. Deze aanpak laat overeenkomsten zien met de aanpak van de gemeente, uitgevoerd door Raedelij; veel partijen zijn geïnterviewd, daarnaast zijn door Vintura ook leden van de gemeenteraad geïnterviewd. Het verschil is dat deze aanpak meer regionaal is, ook de gemeente De Ronde Venen neemt deel. Daarnaast is een stakeholdersoverleg gestart en zijn (regionale) data verzameld. De door Raedelij verzamelde data heeft de gemeente Woerden ingebracht. Eén van prioriteiten die voortkomen uit de interviews van Vintura en de inbreng van de stakeholders is de doelgroep kwetsbare ouderen.

3. Dementievriendelijk Woerden

In Harmelen is met diverse instanties, organisaties, mantelzorgers en vrijwilligers een bijeenkomst geweest om in beeld te brengen waar precies behoefte aan is en hoe we hier aan bij kunnen dragen. Dan gaat het om sociaal netwerk, activering, zinvolle dagbesteding, zorg en ondersteuning. De uitkomsten van deze bijeenkomst is te vinden in bijlage 2. Om een vervolg te geven aan deze uitkomsten zijn er twee werkgroepen gevormd. Eén richt zich op het dementievriendelijk worden van de lokale samenleving en één op verbetering van het zorg- en ondersteunings- aanbod in aansluiting op behoeften van inwoners met dementie en hun mantelzorgers. De gemeente Woerden heeft Raedelij de opdracht gegeven voor een adviserende rol bij deze werkgroepen.

De werkgroepen zijn druk bezig met opleveren van de eerste resultaten. De eerste werkgroep werkt aan het “dementievriendelijk” maken van de lokale samenleving. Voorbeelden zijn:

- In juli is er een informatieve bijeenkomst geweest voor ondernemers in Harmelen. Tijdens deze bijeenkomst zijn de ondernemers geïnspireerd om dit onderwerp bespreekbaar te maken in hun bedrijf en hun werknemers de training dementievriendelijk te laten volgen.
- In november organiseren de partners een bijeenkomst voor alle inwoners in Harmelen met als voornaamste doel informatie te geven over dementie en hoe je ermee omgaat.

In de tweede werkgroep werken de partners concrete afspraken uit rondom vroegsignalering, diagnostiek en begeleiding voor thuiswonende inwoners met dementie. Voorbeelden zijn:

- gezamenlijk huisbezoek van een huisarts en casemanager dementie (gefinancierd vanuit de zorgverzekeraar) bij een serieus niet-pluis gevoel;
- inzet van een psychogeriatrisch consultatieteam van o.a. psycholoog, specialist ouderengeneeskunde, casemanager en ergotherapeut;
- start met een keer per maand koppelen van een spreekuur van casemanager, wijkverpleegkundige of mantelzorgconsulent aan het wekelijkse spreekuur van de welzijnsconsulent in het Dorpshuis in Harmelen. Met als voornaamste doel: laagdrempelig bereikbaar zijn voor vragen van inwoners;
- tijdige en adequate overdracht tussen professionals;
- multidisciplinair overleg.

Financiën:

Het budget voor ondersteuning door Raedelij is nagenoeg besteed. Voor 2020 is er geen extra geld beschikbaar gesteld voor ondersteuning van beleid en het project dementievriendelijk Woerden. Opgave is dit binnen de huidige formatie en beschikbare middelen te realiseren. Dit kan een knelpunt worden voor de voortgang van het project en de uitrol Woerden breed.

Vervolg:

1+2 Koppeling integraal ouderenbeleid en regiovisie samen met o.a St. Antonius Ziekenhuis

Het college is verheugd om te zien dat de prioriteiten van beide trajecten in grote mate overeenkomen. Om geen dingen dubbel te doen zal de gemeente actief participeren in het visie-traject van Vintura. De verwachting is dat aan het eind van 2019 een gezamenlijke visie gepresenteerd kan worden.

Uitkomsten van die visie zullen leiden tot activiteiten om de zorg en ondersteuning aan ouderen waar nodig te verbeteren, uit te breiden of te vernieuwen. Twee werkgroepen gaan al aan de slag met de ervaren knelpunten in de zorg aan (kwetsbare) ouderen.

Intussen voert de gemeente het huidige beleid 'Ouderen langer thuis' uit door o.a. de inzet van interventies zoals Valpreventie en Welzijn op Recept waarin medisch en sociaal domein samenwerken. Er zijn al +/- 40 organisaties actief die samen werken in het NIO (Netwerk Informele Organisatie) en hun bijdrage leveren aan het welzijn van ouderen die thuis wonen. Daarnaast zijn de versterking van het voorliggend veld en het sociaal werken in de wijk belangrijke prioriteiten in de MAG. Ook dit draagt bij aan het welzijn van ouderen die thuis wonen.

3. Dementie vriendelijk Woerden

Het project in Harmelen wordt voortgezet. Daarbij is de ambitie om in 2020 het project te verbreden naar de gehele gemeente Woerden. Een uitkomst van de gespreksronde van Raedelijk is dat dementie een goede inhoudelijke kapstok is om samen te werken. Voor dit project wordt dan ook samenwerking gezocht met de geïnterviewde strategische partners, de middenstand, kerken en verenigingen. Uitdaging is dit gezamenlijk met de beschikbare mensen en middelen te realiseren.

Bijlagen:

Bijlage 1: Motie dementievriendelijke gemeente geregistreerd onder corsanummer: 19.089339

Bijlage 2: Samenvatting startbijeenkomst dementievriendelijk Harmelen geregistreerd onder corsanummer: 19.089340

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Motie Dementievriendelijke gemeente

De gemeenteraad van Woerden, in vergadering bijeen op 1 november 2018, gehoord de beraadslaging:

Constaterende dat:

1. De vergrijzing grote impact heeft op de volksgezondheid en zorg;
2. Met name door de vergrijzing het aantal mensen met dementie sterk zal toenemen;
3. De cijfers berekend door TNO, in opdracht van Alzheimer Nederland, aangeven dat de toename in onze gemeente zeker het geval zal zijn;

Verwacht ontwikkeling van aantallen in de gemeente Woerden

2015	2020	2025	2030	2035	2040
710	900	1100	1400	1600	1800

4. Het RIVM verwacht dat dementie in 2040 de meeste sterfte en ziektelast veroorzaakt¹.

Overwegende dat:

1. Dit gegeven een forse druk legt op de directe omgeving (mantelzorgers);
2. Dat het belangrijk is, dat mensen met dementie zo lang mogelijk en op een respectvolle manier aan de samenleving kunnen blijven deelnemen;
3. We als gemeente samen met de diverse instanties, organisaties en vrijwilligers hier aan kunnen bijdragen;

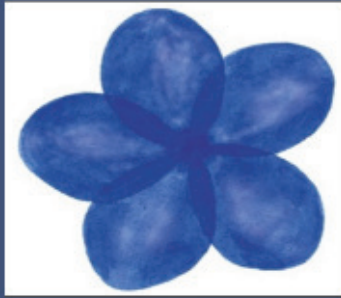
Verzoekt het college:

1. Met betrokken instanties, organisaties en vrijwilligers (zoals bijvoorbeeld het Alzheimercafé) te onderzoeken wat nodig is om te waarborgen dat mensen met dementie zo lang mogelijk kunnen deelnemen aan deze samenleving en welke ondersteuning hiervoor eventueel nodig is.
2. in kaart te brengen hoe zij nu en in de toekomst de rol van de gemeente ziet in het ondersteunen van inwoners van de gemeente Woerden met (beginnende) dementie.
3. De raad binnen afzienbare tijd te informeren over de uitkomsten van het onderzoek.

En gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie/SGP, Daphne van der Wind
SP Woerden, Wilma de Mooij
Fractie Bakker, Reem Bakker

¹RIVM, *Volksgezondheid Toekomst verkenning 2018 'Een gezond vooruitzicht'*, juni 2018.

Dementievriendelijk Harmelen

Samenvatting

Startbijeenkomst
6 maart 2019

ERVARINGEN

Wat zijn je ERVARINGEN rondom dementie in jouw omgeving?
Wat mis je dan? Waar is behoefte aan?

- Cliënt en mantelzorgers laat in beeld bij de professionals
- Betrokkenen weten niet waar ze terecht kunnen met hun vragen, signalen en zorgen.
- Bij signalering speelt het punt rond privacy een rol
- Groot gat tussen de beginfase en diagnose/hulp
- Veel speelt er achter de voordeur
- Kinderen worden vaak vergeten, aandacht gaat vaak naar de partner
- Wat is rol van de politie? Dilemma tussen helpen of aanspreken
- Het sociale netwerk van met mensen met dementie neemt af
- Dementie en alleen wonen is een knelpunt
- Te weinig begeleiding bij "leuke" dingen doen
- Veel onbegrip/onkunde voor het gedrag van een inwoner met dementie (bijv. in winkels)
- Hulp voor mantelzorgers is er onvoldoende
- Welzijn coach biedt al ondersteuning op maat
- Vraag verlegenheid bij mensen met beginnende (vermoede van) dementie

OPLOSSINGEN

Welke OPLOSSINGEN zie je in jouw omgeving?

- Inlooplunch voor o.a. mensen die eenzaam zijn
- Aandacht in de winkels
- Commitment bij management van organisaties
- Mensen hebben verschillende behoeften, zoveel mogelijk op maat aansluiten
- Laagdrempelig, ook qua locatie van activiteiten
- Meer voorliggende dagbestedingsvormen
- Project Harmelenaren voor Harmelenaren
- Training dementievriendelijk voor inwoners en ondernemers
- Ontmoetingsplek voor mensen met dementie en mantelzorgers
- Meer bewegen / meer actief blijven
- Netwerken: samenwerking lokaal en het sociale netwerk
- Welzijnscoach passend inzetten
- Meer aandacht voor clientondersteuning
- Eén centraal punt voor alle vragen
- Alzheimer cafe in Harmelen
- Casemanager dementie vroegtijdig inschakelen
- Meer 'leuke' dingen doen, bv in het Dorpshuis
- Signalering: alleenstaand en medicatie, standaard toezicht op inname door thuiszorg (i.s.m. apotheek)

DOEN

Wat kun je zelf NU DOEN in jouw omgeving?

- Hulp bieden bij administratieve rompslomp
- Hulp bieden voor mantelzorgers
- Training dementievriendelijk volgen
- Oplettendheid
- Mensen met dementie in waarde laten
- Laagdrempelige ontmoetingsplek in Harmelen realiseren (dorpshuis)
- Werkgroep met alle betrokkenen als initiatiefgroep (platform)
- Vrienden / kennissen stimuleren om meer te doen om mantelzorgers te ontlasten = samen dementievriendelijk
- Voorlichting op scholen, verenigingen
- Betrekken van de kinderen bij het proces (film, theater over dementie)
- Meer samen eten in Dorpshuis, vooral voor alleenwonenden
- Eetkringen, mensen die voor andere koken
- Niet wachten op indicatie
- Beweeggroep eventueel onder begeleiding van een fysio
- Multidisciplinaire samenwerking o.a. ook met ergotherapeut
- Actief inzetten / betrekken van ervaringsdeskundige

VERVOLG

Op 8 april kwam de initiatiefgroep bij elkaar.
Conclusie: we gaan verder op twee sporen en vormen daarbij twee werkgroepen.

Werkgroep 1: "Dementievriendelijk Harmelen"
Focus: de samenleving is dementievriendelijk. Er ligt al een Initiatief bij de ondernemers.

Contactpersoon: [REDACTED]

Werkgroep 2: "Van behoefte naar samenwerken"
Focus: De zorg en ondersteuning sluit aan op de behoefte van de inwoners

Contactpersoon: [REDACTED]

